

DANSK INFORMATIONSRET 2

**RETTE TIL
TEKST, LYD OG BILLEDER**

Knud Aage Frøbert

Dansk Informationsret 2
RET TEN TIL TEKST, LYD OG BILLEDER

Copyright © 1986 by Knud Aage Frøbert
Omslag: Lilian Brøgger/Bente Sivertsen

Bogen er sat med Times og trykt i offset
hos B. Stougaard Jensen, København

Printed in Denmark 1986
ISBN 87-500-2611-9

Endligere udgivet i serien
Dansk Informationsret 1:
Massemediernes frihed og ansvar, 1983

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1:

Emne, lovgrundlag og terminologi	11
1.1. Afgrænsning af emnet. Systematik	11
1.2. Lovgrundlaget	17
1.3. Terminologi. Formodningsregler	17

Kapitel 2:

Rettens subjekt og objekt	20
2.1. Hvem beskyttes?	20
2.2. Hvad beskyttes?	21
2.3. Generelle forudsætninger for beskyttelse	23
2.4. Specielt om billeder og tekst i massemedierne	29
2.4.1. Fotografier	29
2.4.2. Det redaktionelle stof	30
2.5. Oversættelser, bearbejdelser, samleværker m.v.	32
2.5.1. Oversættelser	33
2.5.2. Bearbejdelser	33
2.5.3. Overførelse til anden litteratur- eller kunst	33
2.5.4. Fri benyttelse af andet værk	34
2.5.5. Samleværker	34
2.5.6. Aviser og tidsskrifter som samleværker Affotografering af tekst og annoncer	35
2.5.7. Fællesværker	36
2.5.8. Interviews	37
2.6. Aktstykker, som ikke er genstand for ophavsret	38

Kapitel 3:

Rettens indhold	40
3.1. Indledning. Generelle forbehold	40
3.2. Eneret	41
3.3. Droit moral	47
3.3.1. Droit a la paternité	48
3.3.2. Droit au respect	51
3.3.3. Spørgsmålet om reglernes fravigelighed	53
3.4. Sammenfatning	54

Kapitel 4:

Indskrænkninger i retten	56
4.1. Indledning	56

4.2. Eksemplarfremstilling	58
4.2.1. Fremstilling af eksemplarer til privat brug	58
4.2.2. Arkiver, biblioteker og museer	62
4.2.3. Fremstilling af eksemplarer til undervisning	62
4.2.3.1. Fremstilling af eksemplarer ad reprografisk vej	63
4.2.3.2. Eksemplarfremstilling af radio- og tv-udsendelser til undervisning	67
4.2.4. Fremstilling af eksemplarer til brug for radio- og tv-udsendelser	69
4.2.5. Eksemplarfremstilling i form af billeder	70
4.2.6. Eksemplarfremstilling til handicappede	71
4.3. Citatretten og låneretten	71
4.3.1. Citatretten	72
4.3.2. Låneretten	76
4.3.2.1. Massemediernes låneret i forbindelse med nyhedsreportage og lignende	76
4.3.2.2. Radioens og fjernsynets særstilling	77
4.3.2.3. Videnskabelige og oplysende værker	79
4.3.2.4. Undervisning, gudstjeneste, folkeoplysning m.m. ...	79
4.3.2.5. Sangtekster o.lign.	81
4.3.2.6. Retsplejen	81
4.4. Viderespredning af eksemplarer. Offentlig fremvisning	81
4.5. Viderespredning af radio- og fjernsynsudsendelser via kabelanlæg .	83
4.5.1. Lettelse for antenneforeninger	84
4.5.2. Hvilke programmer må viderespredes?	85
4.5.3. Vederlagskrav	87
4.6. Visse offentlige forhandlinger	89
4.7. Lov om offentlighed i forvaltningen	91
4.8. Droit moral. Kildeangivelse	92

Kapitel 5:

Rettens overgang til andre	95
5.1. Indledning	95
5.2. Overdragelse ved aftale	96
5.2.1. Omfanget af erhververens ret	97
5.2.2. Ændringer i værket	100
5.2.3. Videreoverdragelse	101
5.2.4. Påtaleretten	102
5.2.5. Overdragelse af fotografiretten. Bestilte billeder	103
5.3. Kreditorforfølgning	105
5.4. Overgang ved arv	107

Kapitel 6:

Rettens gyldighedstid	109
------------------------------------	------------

Kapitel 7:

Udøvende kunstneres præstationer. Andre rettigheder	111
7.1. Indledning	111
7.2. Udøvende kunstnere	112
7.3. Grammofonplader m.m.	115
7.4. Radio- og fjernsynsudsendelser	116
7.5. Kataloger, tabeller og lignende	119
7.6. Visse pressemeddelelser fra udlandet	120

Kapitel 8:

Forskellige bestemmelser	121
8.1. Titelbeskyttelse m.v.	121
8.2. Signering af kunstværker	121
8.3. Vederlagskrav	122

Kapitel 9:

Retshåndhævelse	123
9.1. Indledning	123
9.2. Straf	123
9.3. Erstatning	126
9.4. Inddragelse og tilintetgørelse	127
9.5. Fogedforbud	128
9.6. Undladelsesdom	128
9.7. Praksis i sager om krænkelse af retten	128

Kapitel 10:

Lovens rækkevidde	130
--------------------------------	------------

Kapitel 11:

Den forventede fremtidige ophavsretslovgivning	131
---	------------

Bilag 1:

Bekendtgørelse nr. 130 af den 15. april 1975 af lov nr. 158 af 31. maj 1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker som ændret senest ved lov nr. 274 af 6. juni 1985	135
--	-----

Bilag 2:

Bekendtgørelse nr. 129 af 15. april 1975 af lov nr. 157 af 31. maj 1961 om retten til fotografiske billeder som ændret senest ved lov nr. 275 af 6. juni 1985	146
---	-----

Bilag 3:

Årbejdning nr. 449 af 21. september 1979 om anvendelsen af lov om op havsretten til litterære og kunstneriske værker og lov om retten til foto grafiske billeder i forhold til andre lande m.v.	150
--	-----

Bilag 4:

Bekendtgørelse nr. 152 af 6. april 1979 om opbevaring og benyttelse af optagelser af radio- og fjernsynsudsendelser, som er foretaget inden for undervisningsvirksomhed	153
Sagregister	155
Litteraturliste	161
Forkortelser	163

Forord

Emnet for dette bind 2 i serien om DANSK INFORMATIONSRET er ophavsretsloven og fotografiloven med det indhold, disse to love har efter lovrevisionen i sommeren 1985.

Lov nr. 274 og 275 af 6. juni 1985 indeholder vigtige nydannelser på det ophavsretlige og det fotografiretlige område. Således er fotokopiering af beskyttede værker og fotografier til undervisningsbrug i et betydeligt omfang gjort lovlig gennem indførelse af en aftalelicensordning, som sikrer rettighedshaverne vederlag. Viderebredning af radio- og fjernsynsudsendelser via kabelanlæg er blevet lettere, idet antenneforeningerne ikke længere skal indhente tilladelse fra de mange rettighedshavere, men kun fra de pågældende radio- eller fjernsynsforetagender. De ophavsretlige og fotografiretlige problemer, som kan opstå i tilfælde, hvor lovgivningen om offentlighed i forvaltningen giver borgerne adgang til aktindsigt, eventuelt i form af afskrift eller kopi af beskyttede værker, er løst. Udøvende kunstnere og i et vist omfang grammofonpladefabrikanter og andre rettighedshavere har fået en bedre retsbeskyttelse, navnlig gennem en forlængelse af beskyttelsestiden fra 25 til 50 år. Der er foretaget en regulering af sanktionsbestemmelserne gennem skærpelse af visse straffebestemmelser, udvidelse af det offentliges adgang til at rejse påtale og ændring af erstatningsreglerne i overensstemmelse med den nye lov om erstatningsansvar fra 1984.

Grundlaget for kommentarerne til de nye regler er navnlig forarbejderne til lov nr. 274 og 275 af 6. juni 1985, se Folketingstidende 1984-85, tillæg A, sp. 1979 og 2037, og de i litteraturlisten nævnte fem betænkninger fra det ophavsretlige revisionsudvalg.

Den ældre lovgivning på området har jeg behandlet i »Ophavsretten og fotografiretten« (Institut for Presseforskning 1979). I nærværende værk er fra den ældre fremstilling indarbejdet de afsnit, som ikke er ramt af forældelse ved lovrevisionen; men de pågældende afsnit er revideret og ført a jour navnlig på grundlag af nyere retspraksis.

Det ophavsretlige revisionsudvalg har i efteråret 1985 afsluttet sit arbejde med afgivelse af yderligere to betænkninger. I fortsættelse heraf vil der formentlig blive fremsat forslag til nye ændringer i den ophavsretlige lovgivning. I bogens afsluttende kapitel redegøres der for de ændringer, som kan forventes gennemført på forholdsvis kort tid, og for dem, der må formodes at blive indpasset i lovgivningen i en lidt længere fremtid.

Oktober 1985

Knud Aage Frøbert

Kapitel I:

Emne, lovgrundlag og terminologi

1.1. Afgrænsning af emnet. Systematik

Inden for den del af det danske retssystem, der betegnes som privat retten, indtager *ejendomsretten* en fremtrædende plads, og i nær til knytning hertil behandles den såkaldte *immaterialret*, der navnlig omfatter følgende discipliner: Ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, patentretten (opfinderretten), mønsterretten, retten til fotografiske billeder, varemærkeretten samt (tildels) retten til navn og firma, se *Koktvedgaard*, *Immaterialretspositioner* p. 3. Den retsvidenskabelige teori har da også indgående beskæftiget sig med det problem, om de nævnte discipliner kan betragtes som dele af den egentlige (materielle) ejendomsret.

Fortaler for en bekræftende besvarelse af dette spørgsmål er navnlig *Fr. Vinding Kruse*, der i *Ejendomsretten* I p. 92 ff beskriver de immaterielle rettigheder som *åndelige ejendomsrettigheder* og anfører, at de i virkeligheden har de samme retslig-økonomiske virkeformer som ejendomsrettighederne over de ydre, materielle ting. Det synspunkt har i Danmark navnlig vundet tilslutning hos *Torben Lund*, efter hvis opfattelse de immaterialretlige regler bygger på princippet om en *tidsbegrænset ejendomsret til en ulegemlig genstand, frembragt ved en skabende åndsvirksomhed*, se *Billedkunsten* p. 333 ff. Blandt modstanderne af ejendomsretsteorien er navnlig *Hartvig Jacobsen*, se *Ophavsretten* p. 150 ff, og *Ross*, *Ret og Retfærdighed* p. 263 f.

Det er naturligvis ikke afgørende hverken for lovfortolkningen eller for beskrivelsen af gældende ret, om teorien har valgt den ene eller den anden terminologi. Der kan næppe være tvivl om, at ejendomsretskonstruktionen rent historisk har haft stor betydning for immaterialrettens udvikling, jfr. *Koktvedgaard*, *anf. v. p. 193 f.*, men heller ikke om, at betegnelsen ejendomsrettigheder for immaterialrettighederne i dag i bedste fald er intetsigende, således *v. Eyben*, *Formuerettigheder* p. 54, i værste fald mere vildledende end vejledende, *Ross*, *anf. v. p. 263*.

En nærmere forståelse af problemstillingen forudsætter et omend beskeden - kendskab til de karakteristiske træk ved ejendomsretten

RETTE TIL TEKST, LYD OG BILLEDER giver en samlet fremstilling af den danske ophavsrets- og fotografilovgivning.

Efter den omfattende revision af den ophavsretlige lovgivning i sommeren 1985 er der vigtige nydannelser på området. Således er fotokopiering af beskyttede værker og fotografier til undervisningsbrug gjort lovlig gennem indførelse af en aftalelicensordning, som sikrer rettighedshaverne vederlag. Viderebredning af radio- og fjernsynsudsendelser via kabelanlæg er blevet lettere, idet antenneforeningerne ikke længere skal indhente tilladelse fra de mange rettighedshavere, men kun fra de pågældende radio- eller fjernsynsforetagender. Udøvende kunstnere og i et vist omfang grammofonpladefabrikanter og andre rettighedshavere har fået en bedre retsbeskyttelse, navnlig gennem en forlængelse af beskyttelsestiden fra 25 til 50 år. Der er sket en skærpelse af straffebestemmelserne og en udvidelse af det offentliges påtaleret ved grove krænkelse af ophavsretten.

Bogen redegør udførligt for ophavsrettens og fotografirettens genstand og indhold, for indskrænkninger i retten og for reglerne om overdragelse af retten til andre. I omtalen og fortolkningen af de nugældende regler bygger den i vidt omfang på den nyeste domspraksis.

RETTE TIL TEKST, LYD OG BILLEDER er bind 2 i serien om Dansk Informationsret. Bind 1 om **MASSE-MEDIERNES FRIHED OG ANSVAR** udkom i 1983.

ISBN 87-500-2611-9